

DOI: <https://doi.org/10.32347/2077-3455.2020.56.42-51>

УДК 72.01

Дерябіна Ольга Олексіївна,
кандидат архітектури, доцент кафедри основ архітектури
Харківського національного університету будівництва та архітектури
olya.deriabina@gmail.com
<http://orcid.org/0000-0002-3478-2544>

ЕЛІСОН ТА ПІТЕР СМІТСОН: ТЕОРЕТИЧНА КОНЦЕПЦІЯ БРУТАЛІЗМА

Анотація: розглянуто творчий шлях видатних британських архітекторів — Елісон та Пітера Смітсонів. Проаналізовано теоретичні концепції та їх втілення в п'яти найбільш цікавих проектах. Виявлено особливості професійного почерку архітекторів.

Ключові слова: Елісон та Пітер Смітсони; архітектура середини ХХ сторіччя; «друга хвиля модернізму»; інтернаціональний стиль; «новий бруталізм».

Вступ. Розвиток архітектури сьогодні виглядає як безперервний процес появи нових та спростування старих підходів до створення архітектурної форми. Пошук засобів виразності відбувається, здебільшого, в площині зовнішніх ознак. Але право на існування у часі отримують ті архітектурні споруди, які стають оригінальними не тільки з пластичної точки зору, але і несуть в собі нові ідеї та нові глибинні смисли. Такий вихід на новий рівень розуміння архітектурної форми продемонстрували в свій час Елісон та Пітер Смітсони, які створили теоретичну концепцію бруталізму та відкрили нові горизонти розвитку архітектури після років тиражування інтернаціонального стилю.

Сьогоднішні пошуки в архітектурі співзвучні прагненню цих майстрів до розкриття потенціалу вже усталених просторових рішень та їх творчого художнього переосмислення. Тому аналіз розвитку та оформлення їх ідей в цілісну систему є актуальним для сучасної теорії та практики архітектури.

Аналіз останніх джерел досліджень і публікацій. Архітектурний процес ХХ сторіччя, зокрема творчий шлях Смітсонів, став предметом дослідження А.В. Іконнікова, О.В. Рябушина, А.Ю. Брновицької, О. Бикова, М. Васевича. Їх роботи присвячені стилістичним особливостям, об'ємно-планувальній структурі та художнім рішенням будівель і споруд цього періоду [1, 2, 3].

Дослідження зарубіжних авторів можна розділити на дві групи: роботи, «сучасників» Смітсонів, та роботи, що були опубліковані в кінці ХХ – на

початку ХХІ ст. До першої групи авторів належать праці Ф. Джонсона, П.Р. Бенема, Дж. М. Ричардса, Ю. Йодике, З. Гедіона. В цих роботах велика увага приділена особливостям архітектурного почерку Смітсонів та оцінки бруталізму, як явища що контрастувало з загальними поглядами тих часів.

В роботах таких авторів, як К.М. Хейса, Д. Гудвіна, С. Парнела та інш., «новий бруталізм» вбудовано в архітектурний процес ХХ ст., досліджено його витоки та значення для подальшого розвитку архітектури.

Окремими теоретичними джерелами є роботи самих Смітсонів, які переділяли багато уваги осмисленню своїх творчих прагнень на теоретичному рівні [4].

Мета статті — на основі аналізу творчої спадщини та теоретичних робіт Е. та П. Смітсонів, виявити та узагальнити основні положення їх концепції побудови форми.

Виклад основного матеріалу. Одним з найбільш яскравих явищ «другої хвилі модернізму», що розпочалася після Другої світової війни, був «бруталізм» або «необруталізм». На початку 1950-х рр. цей термін був запропонований Хансом Асплундом, архітектором, який був сучасником Смітсонів [5]. Але саме ці архітектори надали йому обґрунтування в своїх теоретичних нарисах і статтях, де пояснювали свої погляди та свої архітектурні проекти початку 1950-х років. «Не одні Смітсони створювали творчий метод бруталізму, властиві йому прийоми і мова форм. Але саме Смітсони висунули теоретичну платформу, на основі якої стали об'єднуватися в течію розрізнені явища» [6, С. 29].

«Бруталізм» або «необруталізм» (від англ. brutal — грубий), напрям сучасної архітектури, що зародився в 1950-х рр. в Великобританії (архітектори Е. та П. Смітсон) і потім поширився в Західній Європі, США та Японії. У своїх творах представники бруталізму прагнули до оголення конструктивної схеми будівель, максимального виявлення архітектоніки простих і «грубих» архітектурних мас. Програмним для бруталізму є відмова від будь-яких декоративних прийомів, що приховують природну фактуру конструктивних матеріалів: сталі, залізобетону, цегли, скла та ін. [7].

Інше трактування терміну належить Ле Корбюзьє — «béton brut» — «необроблений бетон», вислів, за допомогою якого архітектор описував технологію обробки зовнішніх поверхонь будівель, застосовану їм у багатьох його об'єктах післявоєнного періоду. Термін набув широкого поширення після того, як британський архітектурний критик Райнер Бенем використав його в назві своєї книги «Новий бруталізм — етика або естетика?», 1966 р в якій описав споруди певного архітектурного характеру, в Європі [5].

Пошук нових засобів виразності в архітектурі бруталізму відштовхувався від «невиразності» інтернаціонального стилю.

На початку свого професійного шляху, Елісон та Пітер Смітсони ввійшли в число лідерів молодого покоління архітекторів, так звану «Групу Х» (або «Група десяти»), в складі якої також були: Якоб Беренд Бакема (Нідерланди), Жорж Канділіс (Греція, Франція), Альдо ван Ейк (Данія), Рольф Гутман (Швейцарія), Гейр Грунг (Норвегія), Білл Гауелл (Великобританія), Рейма Пиетилу (Фінляндія), Єжи Солтан (Польща), Джон Фолкер (Великобританія) та Шадрах Вудс (США). Вони іменували себе «невеликою сімейною групою архітекторів, які шукали один одного, тому що кожен знайшов допомогу інших, необхідну для розвитку та розуміння їх власної індивідуальної роботи» [8]. Теоретичні положення «Групи Х», поширювані головним чином за допомогою викладання і публікацій, глибоко вплинули на розвиток архітектурної думки в другій половині ХХ-го століття, перш за все в Європі [2].

В 1956 р. на десятому конгресі CIAM (Дубровнік, Хорватія), «Група Х» виступила проти чинного керівництва, яке пропагувало догматичний підхід до планування — ігнорування індивідуальних відмінностей і, перш за все, некритичну підтримку висотних житлових будинків, що виснажують життя з «внутрішніх міст» (Inner city — термін, що використовувався переважно в США, як евфемізм для житлових районів з низьким рівнем доходу в центрі міста). Вони намагалися подолати абстрактний ідеалізм інтернаціонального стилю, за допомогою проектних рішень більш конкретно пов'язаних з соціально-економічними проблемами. На цьому конгресі «Група Х» виділилася в окреме об'єднання [9].

В цих умовах перший реалізований проект Смітсонів, Середня школа в Ханстентоні (Hunstanton Secondary School, 1949–1953), набув значення маніфесту [5]. Ця будівля поєднувала в собі як елементи традиційної англійської архітектури — головний корпус повністю симетричний, з двома внутрішніми дворами, так й естетику «інтернаціонального стилю» — чорний металевий каркас із заповненням склом та цеглою був дуже близький до будівель Іллінойського технологічного інституту Міса ван дер Роє, але вирізнявся ще більш суворою правдивістю, оголеністю своєї конструктивно-технічної основи. На великі площини скління архітекторів надихнула інша робота Міса ван дер Роє — «Скляний будинок», але це зумовило деяку проблематичність з нагріванням і охолодженням. Тому скло було замінено на чорні панелі. Металеві рами, балки, марші сходів, цегляні і скляні панелі, оголені трубопроводи і вентиляційні пристрої — визначають характер будівлі. Велику роль відіграють в інтер'єрі відкрита цегляна кладка, що споконвіку ховалася під гладким шаром штукатурки, відкриті трубопроводи, фонтанчики

для пиття. Суворий утилітаризм виступає тут як естетична категорія. Пізніше цей «новий бруталізм» (саме так ці тенденції були названі критиками), набув більш гармонійного вигляду, зберігаючи, однак, акцентований каркас і різкі пластичні контрасти структур, майстерно пов'язаних зі своїм оточенням. «Саме ця оцінка матеріалів привела до назви «новий бруталізм», але тепер має бути ясно, що це не просто поверхнева естетика утилітаризму, а радикальна філософія, що є першочерговою концепцією будівлі. У цьому сенсі це, мабуть, найсучасніша будівля в Англії, що повністю приймає на себе моральне навантаження, яке Сучасний рух покладає на плечі архітектора. Воно не обтяжено декоративними деталями, але, подобається нам це чи ні, вимагає, щоб ми думали про це, усвідомили і прийняли рішення» — так писав Філіп Джонсон в 1954 р. [10]

В 1952 році, Смітсони беруть участь в конкурсі на реконструкцію Лондонського Сіті, що був майже повністю зруйнований під час Другої світової війни. Проект «Золотий провулок» («Golden Lane London City», 1952) являв собою серію «вулиць в небі», що об'єднували групи квартир, розташованих вище та нижче рівня «вулиці». Житлові блоки, були пов'язані пішохідними доріжками, які виступали в якості нового шару над існуючим «зруйнованим» містом. Незважаючи на те що ідея вулиці всередині житлового будинку була не новою (дома-комуни в СРСР, «Житлова одиниця» Ле Корбюзьє в Марселі), Смітсони розглядали житловий будинок не як точкову одиницю, а як систему неперервно пов'язаних будівель, розташованих у вигляді стільникової структури. Архітектори сприймали місто як багатоклітинний організм, та на відміну від Ле Корбюзьє, котрий вважав необхідною зачистку території для нового будівництва («план Вуазен»), Смітсони принципово відмовлялись від розчищення території, старе і нове «накладалось» одне на одне. Забудова трактувалась як пейзаж, в котрому виникають нові об'єкти. Розташування житлових блоків було визначено топографією конкретного місця, або «контексту», а не геометричною сіткою ранньої модерністської теорії планування [11].

В 1959 році Смітсони починають роботу над проектом «The Upper Lawn Pavilion» — власним замиським будинком для «відпочинку та роздумів». Вони придбали частину старого фермерського будинку в Уїлтширі, який складався з великого, оточеного кам'яною стіною двору з будинком робочого. Велика частина існуючої споруди була знесена і замінена новим павільйоном відповідно до потреб архітекторів. З оригінального головного фасаду залишилися тільки старі димоходи, які стали центральним елементом нового будинку. На першому поверсі знаходилась кухня-їдальня з великими розсувними дверима, що вели в сад і на терасу, вимощену камінням з однієї із

стін старого будинку. На верхньому поверсі, до якого ведуть круті дерев'яні сходи, знаходиться простора вітальня з чудовим панорамним видом на навколишній ландшафт. «Каркас» Міса ван дер Роє та «вільний фасад» Ле Корбюзьє поєднуються та трансформуються до повної простоти й прямої. Це прийом є демонстрацією архітектурної програми «нового бруталізму», яку відстоювали Смітсони в ті роки [12].

Комплекс будівель редакції журналу «The Economist» («The Economist Plaza», 1959–1965) став наступним великим проектом Смітсонів. Комплекс, що складається з трьох веж — 15-типоверхового будинку редакції, п'ятиповерхової будівлі банку і восьмиповерхового житлового комплексу, був зосереджений навколо площі — плази. Плаза — це не площа в класичному розумінні і не транзитна зона, а щось середнє, що володіє характеристиками як першої, так і другої: місце, куди ти приходиш не їсти, пити або фотографувати, а в якому хочеться стояти нерухомо або, навпаки, пройти його наскрізь.

В цей час, Смітсони все ще просували свої ідеї про реструктуризацію міст, використання сучасних матеріалів, масштаб і пропорції, а також про важливість публічних просторів. Комплекс будівель The Economist був випробувальним полігоном для кожної з цих платформ і, в кінцевому підсумку, став найуспішнішим символом видатної архітектури Лондона [13]. У той же час, в цьому об'єкті підкреслено дбайливе ставлення до історичного оточення (на лінію забудови вулиці виходить схожий за масштабом корпус банку, а великі об'єкти стоять в глибині), порушено принцип «правдивості матеріалу» — фасади оздоблені традиційним портлендським камінням. Але найголовніше — це створення комфортного публічного простору, «куточку тихого міського середовища», організованого між корпусами комплексу. В 2016 редакція журналу виїхала з комплексу. Новий власник, в пам'ять про архітекторів, перейменував комплекс в The Smithson's Plaza.

Реалізацією ідеї «вулиць в небі» став житловий комплекс «Сади Робін Гуда» (Robin Hood Gardens, 1969–1972). Два будинки (на 213 одно- і двокімнатних квартир) зі збірного бетону оточують собою сад, займаючи в довжину майже всю прилеглу вулицю. Смітсони, що були зацікавлені в нових формах соціального житла, створили свій комплекс у відповідь на концепцію «Житлових одиниць» Ле Корбюзьє. Ідея «вулиць в небі» стала відмінною особливістю їх проекту — наявність загальних балконів на кожному третьому поверсі, що тягнулись через всю будівлю і були досить широкими для прогулянок та дитячих ігор. Власники будинку не бажали його ремонтувати належним чином, престижність комплексу, спочатку призначеного для осіб з низьким заробітком, падала, і він занепадав.

У 2012 році постало питання про знесення комплексу. Річард Роджерс, син архітекторів Саймон Сміт і професор Дірк ван ден Хевел закликали громадськість висловити своє занепокоєння міністерству культури і засобам масової інформації. За словами Рожерса і Смітсона, «Сади Робіна Гуда» «...пропонують просторі квартири, які можуть бути відремонтовані і вирізняються високою якістю архітектури та значним історичним інтересом». Вони продовжують: «За останні п'ять років суспільне визнання і розуміння цінності модерністської архітектури зросло, стало сильнішим, ніж будь-коли. Організація «Суспільство ХХ-го Століття Великобританії» представила документ, в якому пояснюється, чому, на їхню думку, «Сади Робін Гуда» повинні бути офіційно включені в список будівель, що представляють особливий архітектурний та історичний інтерес» [14].

Професор Дірк ван ден Хевел пише: «Фасади залізобетонних елементів виступають в якості екранів, що вступають в діалог між приватним простором індивідуальних квартир і колективним простором внутрішнього саду. Ритмічна композиція вертикальних ребер і горизонтальних «вулиць в повітрі» відображає унікальну архітектурну мову Смітсонів, що поєднує соціальні цінності з сучасними технологіями і втіленням в матеріалі. Незважаючи на сучасний занедбаний стан «Сади Робін Гуда» є рідкісним випадком, одночасно радикального і благородного прагнення до архітектури, що об'єднує людей» [14].

В 2015 р., разом з Р. Роджерсом та С. Смітом до компанії по збереженню комплексу долучились Заха Хадід та Пітер Кук. Вони пропонували проекти реконструкції і вимагали присвоїти комплексу статус архітектурної пам'ятки. Але усі зусилля виявилися марними, й в 2017 році, комплекс «Сади Робін Гуда» було знесено. На його місці планується будівництво сучасного житлового комплексу, розрахованого на 1500 апартаментів.

За участю одного з девелоперів, лондонський Музей Вікторії й Альберта, викупив триповерхову секцію будівлі для своєї колекції. В 2018 році на Венеціанському архітектурному бієнале, музей представив виставку «Robin Hood Gardens: A Ruin in Reverse», де експонував фрагмент фасаду житлового комплексу. Виставка була присвячена історії соціального житла та браку доступного житла в Лондоні [15].

Таким чином, до ідей, що склали теоретичну основу бруталізму, можна віднести наступні:

–функціональність — оптимальне планувальне рішення будівлі відповідно її призначенню;

–урбаністичність — крупні масивні архітектурні форми підкреслюють концепцію чільної ролі міста в житті суспільства;

–сміливість композиційних рішень, як відображення складності та важливості життя;

–залізобетон як основний будівельний матеріал;

–принцип «простоти матеріалу», який заперечує будь-яку декорацію будівельних матеріалів. Все лишається в «чесному» вигляді;

–естетика бруталізму — простота грубих форм.

Ці ідеї вплинули на подальший розвиток архітектури ХХ сторіччя, а саме таких напрямів, як структуралізм, метаболізм та інших.

Література

1. Иконников А. В. Зарубежная архитектура: от «новой архитектуры» до постмодернизма / А. В. Иконников. — М.: Стройиздат, 1982. — 255 с.: ил.

2. Рябушин А.В., Шукурова А.Н. Творческие противоречия в новейшей архитектуре Запада. / А. В. Рябушин, А.Н. Шукурова. — М.: Стройиздат, 1986. — 272 с.: ил.

3. Васевич М.Л. Архітектура в родині та родина в архітектурі: гендерний аспект творчих концепцій Р. Вентурі та Д.С. Браун, Е. та П Смітсонів, Ч. та Р. Імсів / М.Л. Васевич // Наук.-техн. збірник: Сучасні проблеми архітектури та містобудування / Відпов. ред. М. М. Дьомін. — К.: КНУБА, 2016. № 42. С. 11–16.

4. Мастера архитектуры об архитектуре: избр. отрывки из писем, статей, выступлений и трактатов / [под ред. А.В. Иконникова, И.Л. Маца, Г.М. Орлова]. — М.: Искусство, 1971. — С. 559–574

5. Бенем Р. Новый брутализм. Этика или эстетика? / Р. Бенем — М.: Стройиздат, 1973. — 164 с.

6. Бенем Р. Взгляд на современную архитектуру. Эпоха мастеров / Р. Бенем — М.: Стройиздат, 1960. — 164 с.

7. Брутализм. Художественная энциклопедия [Электронный ресурс]. — Режим доступа: https://dic.academic.ru/dic.nsf/enc_pictures/451 (дата обращения 07.03.2020)

8. Team 10. [online] available at: <http://architectuul.com/architect/team-10> (last access: 10.03.2020)

9. Гидион З. Пространство, время, архитектура / З. Гидион [пер. с нем.]. — М.: Стройиздат, 1984. — 455 с.: ил.

10. Philip Johnson (1954). School at Hunstanton, Norfolk, by Alison and Peter Smithson [online] available at: <https://www.architectural-review.com/buildings/school-at-hunstanton-norfolk-by-alison-and-peter-smithson/8625095.article?v=1> (last access: 10.03.2020)

11. a+p smithson: golden lane [online] available at: <https://archiflux.wordpress.com/2010/09/11/ap-smithson-golden-lane-2/> (last access: 07.03.2020)

12. Building of the month: Alison & Peter Smithson's Upper Lawn Pavilion [online] available at: <https://c20society.org.uk/building-of-the-month/alison-peter-smithsons-upper-lawn-pavilion> (last access: 07.03.2020)

13. Jeremy Bernardy, Erica Hway & Kyle Palzer. The Economist Building T. James's St. London, UK, Alison & Peter Smithson [online] available at: https://gd2tech2014.files.wordpress.com/2014/10/bernardy_hway_palzer.pdf (last access: 07.03.2020)

14. James Taylor-Foster. Richard Rogers Appeals for Public Support to Save Robin Hood Gardens from Demolition (2015) [online] available at: <https://www.archdaily.com/643565/richard-rogers-appeals-for-public-support-to-save-robin-hood-gardens-from-demolition> (last access: 07.03.2020)

15. Lerzan Aras. Dignity of Social Housing (2018) [online] available at: <https://xximagazine.com/c/dignity-of-social-housing> (last access: 10.03.2020)

Referenses

1. Ikonnikov, A. V. Zarubezhnaya arkhitektura: ot «novoy arkhitektury» do postmodernizma (1982). Moscow: Sroyizdat (in Russian).

2. Ryabushin, A.V., Shukurova, A.N. Tvorcheskiye protivorechiya v noveyshey arkhitekture Zapada. (1986). Moscow: Sroyizdat (in Russian).

3. Vasevich, M.L. (2016). Arkhitektura v rodinі ta rodina v arkhitekturі: genderniy aspekt tvorchikh kontseptsiy R. Venturі ta D.S. Braun, Ye. ta P Smіtsoniv, CH. ta R. İmsiv. Suchasni problemi arkhitekturi ta mistobuduvannya; Kyiv. № 42, 11–16.

4. Maystry arkhitektury pro arkhitekturu: obr. uryvky z lystiv, statey, vystupiv i traktativ. (1971). A.V. Ikonnikov (Ed.). Moscow: Mystetstvo (in Russian).

5. Benem, R. Novyy brutalizm. Etika ili estetika? (1973). Moscow: Sroyizdat (in Russian).

6. Benem, R. Vzglyad na sovremennuyu arkhitekturu. Epokha masterov. (1960). Moscow: Sroyizdat (in Russian).

7. Brutalizm. Khudozhestvennaya entsiklopediya [Brutalism. Art Encyclopedia]. (n.d.). dic.academic.ru. Retrieved from https://dic.academic.ru/dic.nsf/enc_pictures/451 (in Russian).

8. Komanda 10 [Team 10]. (n.d.). architectuul.com. Retrieved from <http://architectuul.com/architect/team-10> (in English).

9. Gidion, Z. Prostranstvo, vremya, arkhitektura. (1984). Moscow: Sroyizdat (in Russian).

10. Johnson, Philip. (1954). Shkola v Khanstantone, Norfolk, Alison i Piter Smitson [School at Hunstanton, Norfolk, by Alison and Peter Smithson]. (n.d.). architectural-review.com. Retrieved from <https://www.architectural-review.com/buildings/school-at-hunstanton-norfolk-by-alison-and-peter-smithson/8625095.article?v=1> (in English).

11. a + p smitson: zolotoy pereulok [a+p smithson: golden lane]. (n.d.). archiflux.wordpress.com. Retrieved from <https://archiflux.wordpress.com/2010/09/11/ap-smithson-golden-lane-2/> (in English).

12. Zdaniye mesyatsa: Verkhniy gazonnyy pavil'on Elison i Pitera Smitsona [Building of the month: Alison & Peter Smithson's Upper Lawn Pavilion]. c20society.org.uk. Retrieved from <https://c20society.org.uk/building-of-the-month/alison-peter-smithsons-upper-lawn-pavilion> (in English).

13. Bernardy, Jeremy & Hway, Erica & Palzer, Kyle. The Economist Building T. James's St. London, Velikobritaniya, Elison i Piter Smitson [The Economist Building T. James's St. London, UK, Alison & Peter Smithson]. gd2tech2014.files.wordpress.com. Retrieved from https://gd2tech2014.files.wordpress.com/2014/10/bernardy_hway_palzer.pdf (in English).

14. Taylor-Foster, James. (2015). Richard Rodzhers prizyvayet obshchestvennyu podderzhku spasti sady Robin Guda ot snosa [Richard Rogers Appeals for Public Support to Save Robin Hood Gardens from Demolition]. www.archdaily.com. Retrieved from <https://www.archdaily.com/643565/richard-rogers-appeals-for-public-support-to-save-robin-hood-gardens-from-demolition> (in English).

15. Aras, Lerzan. (2018). Dostoinstvo sotsial'nogo zhil'ya [Dignity of Social Housing] Retrieved from <https://xximagazine.com/c/dignity-of-social-housing> (in English).

Аннотация

К. арх., доцент **Дерябина Ольга Алексеевна**, кафедра Основ архитектуры Харьковского национального университета строительства и архитектуры.

Алисон и Питер Смитсоны: теоретическая концепция брутализма.

В статье рассмотрен творческий путь выдающихся британских архитекторов — Элисон и Питера Смитсонов. Проанализированы теоретические концепции и их воплощение в пяти наиболее интересных проектах. Выявлены особенности профессионального почерка архитекторов.

Ключевые слова: Элисон и Питер Смитсон; архитектура середины XX века; «вторая волна модернизма»; интернациональный стиль; «новый брутализм».

Abstract

PhD, associate Professor **Olga Deriabina**, Architecture Fundamentals Department, Kharkiv National University of Civil Engineering and Architecture.

Alison and Peter Smithson: a theoretical concept of brutalism.

The article illustrates the creative path of Alison and Peter Smithson, british architects of «brutalism». These architects gave substantiation in their theoretical essays and articles in which they explained their views and their architectural projects in the early 1950's. The first Smithson's realized project of the Hunstanton Secondary School, acquired the value of a manifesto. This building combined both the elements of traditional English architecture and the aesthetics of the «international style». The Golden Lane London City project was a series of «streets in the sky», uniting groups of apartments located above and below the level of the «street». The location of the residential blocks was determined by the topography of a particular place, or «context», and not by the geometric grid of the early modernist theory of planning. An illustration of the architectural program of the «New Brutalism» was the project The Upper Lawn Pavilion. In this project, the «frame» of Mies van der Rohe and the «free facade» of Le Corbusier was combine and transform. The Economist Plaza building complex was the next major Smithson's project. It was centered around a plaza, that was a cross between the square and the transit zone, by which the architects sought to create a comfortable public space. Smithson's, who were interested in new forms of social housing, created the Robin Hood Gardens complex in response to the concept of «Unité d'habitation» Le Corbusier. The idea of «streets in the sky» became a distinctive feature of their project, it suggested the presence of common balconies on every third floor that stretched across the entire building and were wide enough for walking and children's games.

As a result, the ideas that formed the theoretical basis of brutalism include the following: functionality, urbanism, courage of compositional solutions, reinforced concrete as the main building material, the principle of «honesty of the material», which denies any decoration of building materials. The aesthetics of brutalism is the simplicity of gross forms. These ideas influenced the further development of the architecture of the twentieth century, namely such areas as structuralism, metabolism and others.

Key words: Alison and Peter Smithson; architecture of the mid-twentieth century; «second wave of modernism»; international style; «new brutalism».